

ANDERS CELSIUS

Almanach

På Året
Efter JESU CHRISTI födelse/

1729.

Uträknad
Til STOCKHOLMS Meridian.
Hvarjämte bifogas en Underrättelse
Om Occonomien i gemen /
samt om eu Hushållares plift.

STOCKHOLM,
 tryckt af JOH. LAUR. HORRN, Kongl. Antiqu. Archiv.
 Volte.

JANUARIUS, Thore-Månad / 31. d.

Sed mässige Omnia fänder / Rönum / Scenius / Xanthus	
Gamla Stylen. Döpp. Marknad. Väderl. N. St.	
1 a Ryårdag H Kimi den 1. An. 1710. 12	
2 b Abel H Söderhamn d. 2. Sölfst. 13	
3 c Enoch H Skeninge d. 4. End. 14	
4 d Titus H 7. 53.. f.m. Dugg. 15	
* Jesu dop Matth. 3: 13. E. p. Epiph.	
5 E. s. Tred. H Simeon achtigt. 16	
6 f Lutlördag H Borgo d. 6. Mulin. 17	
7 g Lucianus H Halköping d. 6. Kalt. 18	
8 a Gudula H Ingatorp den 6. Frost. 19	
9 b Julianus H Olo. 13. f.m. Wackert 20	
10 e Nicanor H Nyköping d. 6. och 21	
11 d Hyginus H 9. 51. f.m. Naumo d. 6. 22	
* Jesus tolf år gammal / Luc. 2: 42. E. p. Epiph.	
12 E. s. c. Trett. H Arcadius. Skara d. 5. 23	
13 f 20 dag. Canut. H Lawastehus d. 6. Blid. 24	

Om Oeconomien i gemen.

Oeconomien euer Hushållningekonsten är en Praxis med en Rap / som lärer / huru man på ett rättmägtigt sätt kan förmårska penningar och gods / conservera det förmårtvade / och mål bruks och anlägga det samsma / till sin turella lyckelighets besordrande och bibes hållande.

2, Hon

14 g Felix	H Torpa d. 6. Kalt.	25
15 a Maurus	H Ustersund d. 8.	26
16 b Marcellus	H Hudwicksvald d. 8.	27
17 c Antonius	H Enköping / Jönköp. d. 13.	28
18 d Christianus	H 7. 52. f.m. C. M. S. F. 29	
* Bidlopet i Cana. Joh. 2: 1. E. p. Epiph.		
19 E. z. S. e. Trett. H Henricus Kalt.		30
20 f Fabianus	H Linköping / Västerås d. 13. 31	
21 g Agnes	H Ölshammar d. 13. Febri.	
22 a Vincentius	H Braheär. Wimmerby d. 19.	2
23 b Emerentia	H Abo d. 19 Lindrigt.	3
24 c Eric. Transl.	H Örebro d. 19	4
25 d Pauli Dato. H Vorås / Christianstad d. 25.		
* Höswitzmannens tienare Matth 8: 1. E. p. Epiph.		
26 E. z. S. e. Trett. H Polycarpus D. 5. 14. f.m. 15		
27 f Chrysostomus H Hedmora d. 25. Kalt.		6
28 g Carolus	H Lommard d. 25.	7
29 a Valerius	H Norköp. Nyfjärd d. 25.	9
30 b Adelgunda H Sköfde d. 25. Lindrig		10
31 c Vigilius	H Åhmål d. 25. Winter.	II

2. Hon kallas en meteurop / efter man idömmål i Oeconomien har mäga grundsättningar och erfarenheter utas hänliga man genom förnuftiga slut kan sina satser bewisa och demonstrera. Nu basver fuller in til denna tiden mycket ja / ja nästan ingen / gådi vermed således til migga / likväl är det icke omöjligat at sedan kan östat sommas af dem / som är begåfnade med en diupsinnig efftertan

A 3

ka /

FEBRUARIUS

Officij Månad / 28. d.

1 d Brigitta.	Cajana d. 2.	Kalt.	12
* Arbetaren. i Wing. Matth. 20:1.	I farm. Septuag.		
2 d Cyriacus.	Cyriacus d. 2.	Io. 8. e.m. P.	13
3 f Blasius	Kongsbala d. 2.	Djungel.	14
4 g Ansgarius	Loijo d. 2.	Lindrigt	15
5 a Agatha	Mariastad d. 2.	och	16
6 b Dorothea	Thorshälla d. 2.	wackert	17
7 c Richardus	Rix 2. 51. e. m. wäder.	18	
8 d Malachias	Wadstena d. 2.	Blåst.	19
* Fyrahanda sådes åker. Luc. 8: 4.	Söder		
9 e Gudrun	Apollonia	5. 31. e. m.	20
10 f Scholastica	Virmo d. 2.	Kalt.	21
11 g Euphrasia	Salberget d. 6.	Mildt.	22
12 a Eulalia	Efesio d. 9.	Kalt.	23
13 b Agabus	Carlstad d. 10.	Urväder	24
14 c Valentinus	Uddewalla d. 10.	Storm.	25
15 d Sigfridus	Hofswa d. 12.	Sigtuna d. 13.	26

ka / och der hos väl öswade i Mathematiquen och Physiquen.

3. Hushållningskonsten låter dela sig i tvenne hufwud-delar / i Furstars och privat Personers Oeconomie. Hos Furstlige Personer fallas hon Cavalier eller Stats wereus-ka / och består uti en Klohet at intet allenaest mål admi-nistrera sin enskylte egendom / utan och at sättia landet i ge-men i godt stånd och föroka undersätarenas gods och pen-

* Jesus förfunnar sitt lidande. Luc. 18: 31.	Quatuor		
16 d Gallus	11.3.e.m. Officij v. R.	27	
17 f Julianus	Hio / Werid d. 15.	28	
18 g Polychronius	Het-Lisd. Blåst	Marie	1
19 a Concordia	Alse-Onsd. Frost.	2	
20 b Gabinus	Nådendal d. 19.	Kalt.	3
21 c Eucherius	Nortelge d. 23.	Frost	4
22 d Hilarius	Ch:istinehamn d. 24.		5
* Jesus frestas af Diesvulen Matth. 4: 1.	Invae		
23 e Celsus	Tertullianus Santingen E.	6	
24 f Baileus	Bogesund d. 24.	Lindrigt.	7
25 g Victorinus	D l. 27. f. m.	Kalt.	8
26 a Nestor	Lidsöping d. 24.		9
27 b Leander.	Säby d. 24.	Söd.	10
28 c Macarius	Trosa d. 24.		11

ningar genom Commerciernas upphållande ic. En eme-
dan en öfverhets Rikedom merendels består deruti / at
undersätarena mål mål / så kan en Regent omöjligigen be-
fordra sin sanna lyckelighet / om han intet tillika har sin
affär på landets och undersätarenas målständ. Privat
Personers Oeconomie kan åter delas i twenne delar / af
hvilka den förre fallas Stads och den senare Landt:Oe-
conomie. Till den första kan räknas kundskapen om mynt/
pengars anläggande / handel och handel / sticketigheten
at hålla all ting ordenteligt i huset / disponera meubler-
na i rummen efter Symmetrien, mål reglera ett bord / och
med förmast funna styra sitt tidusfolck. Dese saker före-
komma väl också på landet / men efter man kan uträkta
dem /

MARTIUS, Mård - Söndag / 31. dag.

1 b Albinus		Kibping d. 2.	Frost	12
* Den Cananeesta Qwinnan. Matth. 15:21.		Rezin.		
2		Simplicius	B.	13
3 f Kunegunda		Snd	Snö	14
4 g Adrianus		10 2. f. m.		15
5 a Gerasimus		Skarp winter,		16
6 b Fulgentius		Snöaktigt.		17
7 c Perpetua		Rågn.		18
8 d Philemon		Mulit		19
* Jesus utdrefen diefwul. Luc. 11:14.		Ooti		
9		11 3. 34. e.m. Digi.	B. 20	
10 f Apollonius		11. 35. e.m. (21. 13)		21
11 g Vindicianus		Mulit		22
12 a Gregorius		Helsingborg d. 12.	Golstkin.	23
13 b Nicephorus		Kalt.		24
14 c Mechtildes		Lojo d. 15.	Kall blåst.	25
15 d Christophorus		Wadstena d. 15.	Snö.	26
* Jesus spisar 5000 Män. Joh. 6:1.		Lukan.		
16		Heribertus	B.	27

dem / kan ic haiva fasta gods / så kunna de intet fö just
föras til Landt:Oeconomien, hvar till egentligen fastegens-
dom hörer. Om denna senare handla gemenligen de så
kallade hushållsböcker / och består densamma i funksaven
om åkerbruk / boskapsskökel / fiskeri / jackt / flogar / træ-
gådar och så vidare. Denna är mycket vidlyftigare och
spås

17 f Gertrud		Frosson d. 17.	Rågn.	28
18 g Edvardus		3. 23. e.m. Conti-		29
19 a Josephus		Falköping d. 17.	nue-	30
20 b Joachim			rar.	31
21 c Benedictus			Mulit.	Apr. 1
22 d Victor			Kalt.	2
* Judarna wille stena Jesum. Job. 8:46.			Judien	
23		Hides Mulit.	B.	3
24 f Gabriel		Kongsbro d. 25.	Snöacht.	4
25 g		Stölded. 25.	Kulit	5
26 a Immanuel		6. 56. e. m. Kalt.		6
27 b Rupertus		Stöldster d. 25.	Snö	7
28 c Malchus			Kalt	8
29 d Jonas			Wader	9
* Herrans Mattward. I. Cor. 11:23.				Palmar
30		Qvirinus	Continu. B.	10
31 f Amos			erar.	11

svårare än den förra. Ty den som väl kan förstå ett
Landthushåll, kan snart lära förstå Stads Oeconomien,
men intet mer om.

4. Så väl Stads som Landt: Oeconomien begriper 3
stücka uti sig; nemlig 1. Stickelheten at förmårs-
wa gods och penningar / 2. at conservera det som är förs-
värvat / och 3. at med förstånd det samma utgifva.
Wetenjaven at förräfva penningar är mycket vidlyftig / och
efter hvars och ens stånd och Profession åtskillig.
Alltså är intet möjeligt at en manuella kan veta alla de
A 5 1918

APRILIS,

Aprill-Månad/ 30. dag.

1 g Hugo		Litet snö.	12
2 a Theodosia		7. 17. e. m.	13
3 b ~~Elle. Tordis~~		Rgn;	14
4 c Lägs-Grebas		aktigt.	15
5 d Irenes		Mulit.	16
* Jesu Christi Uppståndelse.	Marc. 16: 1.	Patcha.	
6 E		Wilhelmus	17
7 f 2 dag		Hegeippas Klart.	18
8 g 3 dag		10. 12. f. m. Mulst.	19
9 a 4 dag		Gi 4. 40 f.m. Wackert.	20
10 b Ezechiel		Frost	21
11 c Antipas		Kalt.	22
12 d Julius		Colstia	23
* Jesus kom. igen. lyfta dörar.	Joh. 20: 19.	Qm	
13 E.S.c. P		Justinus Rågn	24
14 f Tiburtius		Kall och	25
15 g Olympias		genomträngande	26
16 a Paternus		wåderlek.	27

synnerliga cautelear och fördelar / som förekomma vid hvarct och ett sätt. En den som lägger sig på det ena/ kan intet applicera sig til det andra. En lärd wet intet de förbelar / hvarmed en köpmän förvarfwar sig rikedomar / och en köpmän kan åter intet den konsten / hvars igenom en Landtman sig något förmå:ifvar. De medel/ därigenom man kommer til ägodelar/ åro antingen för/ bud:

17 b Elias		6. 14. f. m	28
18 c Valerian.		Hagel	29
19 d Bernhardus		Kalt	30
* Jag är den gode Herden.	Joh. 10: 11.	Miseric.	
20 E.S.c. P		Sulpitius	Maj. B. I
21 f Anshelmus		Klart.	2
22 g Soterus.		Nånn.	3
23 a Georgius		Härligt	4
24 b Aldalbertus		wåder.	5
25 c Marcus;		8. 52. f. m. Rågn:	6
26 d Cletus		aktigt	7
* En liten tid i sen mig.	Joh. 16: 16.	Jubilar.	
27 E.S.c. P		Anthimus	B. 8
28 f Teodora		Tempererat	9
29 g Thycicus		önskelig	10
30 a Marianus		wåder.	11

budne eller rättmätige. De rättmätige delas åter i 3 sortier. Wid den första regerar blotta lyckan / och der komma vi til medel genom GUDs regerande eller tillåtande wilja/ utan at vi giöre något dertill. Wid någre och de måste tilsfällen/kommer det an på vår sit och lyckan tillika. Wid många åter dependerar det endast af vår möda och flickighet / dock så at GUD berjämte storar alla våra gläningar. Ibland de malhonette eller oläsliga sätt / dro många få beskaffade / at folket strax kan se odygen / och at den / som sadant gjör / blir derföre straffad. Men somlige dro finare / och straffas för åtfulliga orsaker full/ antingen intet så lärtelegen/ eller och aldeles intet.

MAJUS, *Majus-Månad /*

31. dag.

1 b <i>¶¶. Jacob.</i>		Brahegrenna d. 1.	12
2 c Aethanasius		2.59. f. m. Warmt	13
3 d Korsmessa		Eksiö d. 1. Någn.	14
* Den Helge Andes åmbete	Joh. 16:5.	Canticum	
4 <i>¶¶. S. e. Paul.</i>		Monica	15
5 f Godardus		Linköping d. 1. Blåst.	16
6 g Johan. a. port.		Skeninge d. 1.	17
7 a Stanislaus		Någn:	18
8 b Achatius		9.30. e. m.	19
9 c Timotheus		15.35. f. m. Någn.	20
10 d Epimachus		Wackert.	21
* Jesus lärer at bedia.	Joh. 16:23.	Regn.	
II <i>¶¶. S. e. Simon.</i>		Mamertus Wa mt.	22
12 f <i>1. Gångdag</i>		Norköping d. 12. Regn.	23
13 g <i>2. Gångdag</i>		Skönt	24
14 a Corona		Lund d. 15. och	25
15 b <i>¶¶. Simplicius.</i>		Vernamia d. 15. hårligt	26
16 c Peregrinus		9. 41. e. m. wåder.	27

Till de förra räknas Filouterier, tjuvsnad och dylikt. Men till de senare, när man tar alt för stor interesse, och Discretioner på köpet; när man under sien af rätta bringar andras egendom under sig; när man köver upp och andra nödtröfliga saker, allenaft i affärt att bringa dem til dyrhet, och sedan när det är dyrt, sälljer det ut igen med olosig winning, och så vidare. Det är mycket lätt, att blixta rik genom orättmäktige medel, och den som är något lister spisfandig, han kan blixta på hundrade män, at genom sådana til sienet honetta och losiga medel, komma til venningar. Många berinner sig deraf med fördel, och hållas för Nöke och raffinerade.

17 d Torpes		Mariestad d. 18.	28
* Når Hugswal.		Komer. Joh. 15: 26.	<i>Exaudi</i>
18 <i>¶¶. C. e. Paul.</i>		Ericus	29
19 f Potentiana		Örkidöping d. 18.	30
20 g Basilla		Uppsala d. 18.	31
21 a Constantinus		Söderfinn.	<i>Jan.</i>
22 b Hemmingus		Stark	2
23 c Desiderius		Kongsbaka d. 29. wår.	3
24 d Negotianus		7. II. e. m. ma	4
* Den mig älstar		han ic. Joh. 14:23	<i>Pentec</i>
25 <i>¶¶. S. e. Paul.</i>		Urbanus	5
26 f <i>¶¶. S. e. Simon.</i>		Eleutherius	6
27 g <i>¶¶. S. e. Paul.</i>		Beda Regne	7
28 a <i>¶¶. S. e. Paul.</i>		Germanus aktigt	8
29 b Maximinus		Wimmerby d. 29 wåder.	9
30 c Basilius		Vadstena d. 29. Klarnar	10
31 d Petronella		10. 37. f. m. opp.	11

s. Andra stycket af Occconomien är Klosheten at conservera sina ägodelar, at de intet fördär was eller förförra. Hvar til åtvenwäl så stor stickelighet erfordras, som at förmåla sig penningar, ja stundom mera. Ty ibland förvarsta vi något, utan at gjöra något dertil, men at conservera det, dertil fördras sitt och stickelighet.

JUNIUS, *Didymosthenes Milianus/ 30. d.*

Hit hörer Klotheren at på ett anständigt sätt menagera,
så at ens Reputation derigenom intet lider någon skada/
eller den timsliga lycksaligheten derigenom hindras:
Beslikes ordnings-reglor / at man vet/ huru alla saker
uti ett hus bora ställas i sin rätta ordning / och således at
man strax kan få dem igen/ at the intet skadas eller borts
komma/ och at man har ett nöje / när man ser på den
ord

16 f	Gussina	Elskarleby d. 24.	aftigt.	27
17 g	Botolphus	Mäsko / Münsterås d. 24.	28	28
18 a	Leontius	Skiäfthamar d. 24.	Klat.	29
19 b	Germanius	Skvflöster d. 24.	nar	30
20 c	Florentia	Strångnes d. 24.	opp. Jul.	1
21 d	Albanus	Wadstena d. 24.	Regn.	2
* Det horttappade faret!	Luc. 15: 1.		3. p. Trin.	
22	E. S. C. Trin.	Härebro d. 24.	B.	3
23 f	Ediltrud	D 2. 30. f. m.	Klart.	4
24 g	Ju. Dijar.	Arboga / Borås d. 29.		5
25 a	David	Carlstad / Hvetlanda d. 29.		6
26 b	Jeremias	Laholm / Linköping d. 29.		7
27 c	Crescens	Liungby d. 29.	Regn.	8
28 d	Leo	Wisingsö d. 29.	wåder.	9
* Warer barmhertige ic.	Luc. 6: 36.		4. p. Trin.	
29	E. S. C. Trin.	Uppsalii	5. 31. e.m.	10
30 f	Martialis	Wrigstad d. 29.		11

ordningen / de åro satte uti. Dit röknas och den flickeligheten / att för ringa pengar kunna låta reparera det som tagit ståda / eller blifvit obrukbart. Hör om finner man många saler uti de så kallade Hushållsböcker / hvartaf mycket är sant / mycket osant.

6. Det tredie stycket af Hushållningens konsten / är Klo-
heten / att gifwa ut pengar / och att så förfugtigt videla si-
na saker / att man hvarken är för frikostig eller för spars-
sam. Man kan dock nägorlunda draga detta till det ans-
dra stycket; Ty den som wet att conservera sina saker / läs-
ter dock säkert intet gifwa ut mera än som är nödigt. Här
vid

JULIUS, 56. Måndag /

			31. d.
1 g Aron	¶ Låtala d. 2.	Mulit.	12
2 a Mat. S. H.	¶ Trälleborg d. 2.	Klart.	13
3 b Anatolius	¶ Skara d. 5.		14
4 c ULRICA	¶ Solstien		15
5 d Cyrilla	¶ Calmar d. 6.		16
* Det stora Fiskafånget. Luc. 5: 1.			3. p. Træ
6 E. S. c. Erha	¶ Esaias Wackert	B.	17
7 f Claudius	¶ I. 28 f. m.	wd.	18
8 g Klianus	¶ Vernamio d. 10.	der.	19
9 a Chryllus	¶ Wimmerby d. 10.	Regn.	20
10 b Canutus	¶ Riseberg d. 13.	aftig	21
11 c ELEONORA	¶	wäderlef.	22
12 d Hermagoras	¶	I. 5. f. m. Rötm.	23
* Phariséernas rättfärdighet. Matth. 5: 20	¶	4. p. Træ	
13 E. S. c. Erha	¶ Joel	Mul.	24
14 Phocas	¶ Lommaryd d. 16.	ne	25
15 g Apostl deln.	¶	3. 4. f. m. Rötm.	26
16 a Raineld	¶ Brahegrenna d. 22.	gar.	27

vid måste man förstå / huru mycket spis och dryck beteck-
ter och arbetsfolk böra få : deslikes huru man skal dela
w. arbets syslorna / få at intet den allmänna lärleken /
som man är skyldig sin nästa / kommer at lida der vid/
rdeles hos fattigt folk / som arbeta för nöd skull ; ei/
heller / at man hself gör sig frada / genom altsör stora löft-
en och tillslässelser. En hushållare bör vid denne delen

17 b Alexius	¶ Christianstad d. 22.	Regn.	28
12 c FRIEDRICH	¶ Christianopel d. 25.		29
19 d Sara	¶ Simito d. 25.		30
* JESU Christi Förklaring. Matth. 17:1.	¶ P. Træ		
20 E. S. c. Erha	¶ Margareta Solstien	B.	31
21 f Praxedes	¶ Kongsbakad. 29.	Aug.	1
22 g Magdalena	¶ D 7. 59. f. m.	Klart.	2
23 a Apollinaris	¶ Röpina d. 29.	Stark	3
24 b Christina	¶ Lehmo d. 29.	heta	4
25 c JESUS	¶ Den Carleby d. 29.	Continu.	5
26 d Martha	¶ Nagu d. 29.	exar.	6
* De falsste Propheteerne. Matth. 7: 15.	¶ P. Træ		
27 E. S. c. Erha	¶ Sin Sofware	B.	7
28 f Botmidus	¶ Skeninge d. 29.		8
29 g Olavus	¶ 20. f. m. Rötm.		9
30 a Abdon	¶ Skövded. 29.	Mu.	10
31 b Helena	¶ Lawastehus d. 29.	lit.	11

af Oeconomien gjöra sig de Juridissa cautelex bekante/
som dro / at i akt tåga vid förföljande / penningars vilas-
nande och så vidare / deslikes weta / huru och när han med
fördel kan något bortspänka.

7. Fakt du nu ingen wetenskap i det menniskliga les-
wernet / har en så stark influence , som Oeconomien ,
och som är så omingängelig för lärde och olärde ; så kan
man dock med skål säga , at ingeß wetenskap / är sättför-
sunmad och af sido lagd af de lärde som äfven denna.

8. Orsakerna der till tyckes vara förnämligast beskr.
Ly för det första / hålla måstedelen af de lärde Oecono-
mien

AUGUSTUS, Glöde-Månad 31.d.

1 c Peeri Rång.	Cajena d. 16.	Mu.	12
2 d Bendla	Götheborg d. 10.	lit.	13
* Den ofrognne Gårdshogden. Lue. 16:1.	P. Tis.		
3 S. C. Tis.	Lund. d. 10.	Rågn.	14
4 f Aristarchus	Söderköping d. 10. aktig		15
5 g Dominicus	6. 15. e. m. väder		16
6 a Sixtus	Uhleå / Uhmeå d. 10. lef.		17
7 b Gunnila	Vasa / Vernamo d. 10.		18
8 c Cyriacus	Hverlanda d. 15. Conti:		19
9 d Romanus	Sigtuna d. 15. nuergr.		20
* Jesus gråter öfwer Jerusalem. Lue. 19:41. Lop. Tis.			
10 C. C. Tis.	Laurentius	B. 21	
11 f Susanna	Wrigstad d. 15.	Klart.	22
12 g Clara	8. 20. f. in. Malm.		23
13 a Hippolitus	3. 34 e. m.	Regn.	24
14 b Eusebins	Ingatorp d. 17.	Klar och	25
15 c Vårfrudag	Vadstena d. 18.	wacker	26
16 d Brynolphus	Åsberfors d. 24.	wäder	27
* Phariseen och Publicanen. Lue. 18:9. N. p. Tis.			
17 C. C. Tis.	Åkersund. d. 24.	lef.	28

mien för en föraktelig metenslav / och tro at det wore en
slam för dem / at de skulle lära något af bönder / Jä-
gare / Herdar / Fiskare / gamla skräningar ic. och sederme-
ta uptekna det. Så at de hålla hushållningen för ett
värl / som hörer allenast til Fogdar och Arrendasorer.
Men

18 f Agapetus	Björneborg d. 24.		29
19 g Magnus	Borgholm. d. 24.	Mu.	30
20 a Samuel	10. 58. e. m.	lit.	31
21 b M. stasius	Efesid d. 24.	Sol.	1
22 c Timotheus	Engelholm d. 24.	Sten.	2
23 d Zacheus	Faltdöping d. 24.		3
* Den döfwe och dumbe. Marc. 7:31.		L. p. Tis.	
24 C. C. Tis.	Bartolom.	Hår.	B. 4
25 f Ludovicus	Haliko d. 24.	ligt	5
26 g Zepherinus	Lommard d. 24.	och	6
27 a Rufus	1. 40. e. m.	klart	7
28 b Augustinus	Trofa d. 24.	wäder.	8
29 c Aristides	Uhmeå d. 24.	Mulit	9
30 d Joh. d. Halsb.	Wardberg/Wiborg d. 24.		10
* Den barmhertige Samaritan. Lue 10:23.		H. p. Tis.	
31 C. C. Tis.	Philipstad. d. 25.		B. 11

Men hvilken förmästlig människa lärer väl gilla detta
slutet: Hvad bönder och gement folk weta / austär in-
tet lärdt folk at weta? Man skulle snarare påstå / at en
lärdborde bemöda sig at häfva en kundslap om alt det/
som gemena man wet / och at det är en slam för honom/
om han häruti öfwerträffas af en olärd. Ja sådana sa-
ker lära ofta gjöra en lärdb storre nyttja i Philosophien,
än några fåfänga Speculationer i Critiquen, och den fal-
sta Metaphysiquen, samt Romerska Antiquiteterna. Mor-
hof säger i 2. S. af sin tredie Toms andra bok: det ser
som oftast / at bönder / bergsskieps- och handtvärksfolk
snarare kunnen gifwa ortsakerne vid handen i Physiquen,
än

SEPTEMBER, Höst-Månd / 30. d.

1 f Egidius	¶ Philippstad. v. i. Menlit. 12
2 g Justus	¶ Gästads / Engelholm d. 8. 13
3 a Serapia	¶ Skänninge / Gibbo d. 8. 14
4 b Moses	¶ Co. 28. e. m. Regn. 15
5 c Eudoxus	¶ Sundsvall / Wenerab. d. 8. 16
6 d Zacharias	¶ Västervik / Västerås d. 8. 17
* De ijo spetelste Mån. Luc. 17: 11.	14. p. Trin.
7 14. S. c. Trin.	¶ Vilmanstrand / Åbo. d. 8. B. 18
8 f Normesa	¶ Malmö d. 12. Regn. 19
9 g Gorgonius	¶ Hernösand / Hofsta d. 14. 20
10 a Theodardus	¶ Nyköping / Södby d. 14. 21
11 b Protus	¶ (Dagöarna). Regn. 22
12 c Chrys	¶ Ö 4.41. f.m. 2.10. f.m. 23
13 d Anatius	¶ (Söd. beg. aktigt. 24
* Ingen fant tiana twå Herrat. Matth. 6:24.	14. p. Trin.
14 15. S. c. Trin.	¶ Värnamo d. 14. Klarnar B. 25
15 f Nicethas	¶ Liunaby d. 18. opp. 26
16 g Euphemia	¶ Bogesund / Ekesö d. 21. 27
17 a Lambertus	¶ Göteborg Jacobstad d. 21. 28

an de lärde / som alleneast dro lärde i Cathedern. Herr Paulini säger i förtalat af sin lilla Bonde Physica: Huru mönga stora Mariteter / och GUDs samt Naturens un- derwärk skulle man få meta / om man oftare ginge i böndernas Skola / och lärde af dem. En lärde kan genom noga effersinnande med Physiquens och Mathematicquens hjälpe / i några år komma vidare / än en olärd i hela sin-

18 b Methodius	¶ 16.42. e. m. Sollefteå. 29
19 c Januarinus	¶ Norrköping / Raumö d. 21. 30
20 d Fausta	¶ Uldevalla / Umeå d. 21. Oct I
* Antans Son i Main. Luc. 7. 11.	16. p. Trin.
21 16.3.1 Trin.	¶ Skånes Bläst. B. 2
22 f Mauritius	¶ Åhmål / Ödhammar d. 21. 3
23 g Uclu	¶ Östyd. d. 22. Wäcker 4
24 a Ge hardus	¶ Delsingborg d. 26. wäder. 5
25 b Eleophas	¶ Åkersund / Carlsson. d. 29. 6
26 c Cyprianus	¶ 4.21. f. m. icf. 7
27 d Damianus	¶ Elstarleby / Lidköping d. 29. 8
* Den Wattusktige. Luc. 14: 1.	16. p. Trin.
28 17. S. c. Trin.	¶ Mönsterås / Nådend. d. 29. B. 9
29 f	¶ Skeninge / Skäftham. d. 29. 10
30 g Hieronymus	¶ Stockh. Södertelge / d. 29. II

listtid / j. mrodi finna på många saker / som en annan väl lätit blixta at uppleta; at således en stor åtskillnad skulle vara emellan en lärde och en olärd hushållare.

9. Till det andro mena några / at hushållnings-onsten är så lått / at man snart kan lära densamma / och den som har något at hushålla med / snart kan löra det / huru han bör anställa si a saker / ja / at man snart af denna kan lära södant / som bönder och gemene man finna uträkta. Detsföre händer så stor skada i mången lärds hushållning. Men af föregående kan man nog samit finna / at Oeconomien är en vidlyftig wetenskaf / när man därunder förstår / huru man på ett honert och applicabelt sätt / må kunna förvarfwa sig och de sina egendom / con-

OCTOBER, Slott 21. med/ 31. d.

1 a Remigius		Mnigt Regn.	12
2 b Leodegarius		Cimbris.	13
3 c Evaldus		hamn d. 4. Mult.	14
4 d Franciscus		7 2 f. m. Klart.	15
* 5 Upperste Budet i Lagen. Matth. 22:34.		B. p. Trä	
6 f Eschillus		Placidus Sunan Storm. B. 16	
7 g Brigitta		Jönköping d. 4.	17
8 a Demetrius		Vilingsås d. 7. Regn.	18
9 b Dionysius		Borås d. 7. aktigt	19
10 c Gereon		Hallico d. 7. Conti-	20
11 d Probus		Wadstena d. 7. nus	21
* Den borttagne. Matth. 9:1.		o. 24. e. m. rar.	22
12 e. s. d. 12		Ö. 13. e. m. B. 23	
13 f Theophilus		Wimmerby d. 7.	24
14 g Calixtus		Falkenberg d. 9. Wackert	25
15 a Hedewig		Brahe: wader.	26
16 b Gallus		grenna d. 12. Sol:	27
17 e Sven		Carlshamn d. 12. stien.	28

servera och förståndigt employera, hwad som är förvärt-
wat. Emedan nu den som gör Profession af studier, int-
tet altid wet / hwad för slags Oeconomie han en gång
kommer at utöfwa / och intet altid har tillfälle / at fråga
nickelige och uprichtige hushållare / så är det bettre at han
gör sig Oeconomien bekant / än at han sedan med sin slas-
da Fall lära den samma.

10. Den

18 d Lucas		3. 48. f. m.	29
* 19 Eze. G. L. Trä		Ptolemeus Mult. B. 30	so. p. Trä
20 f Caprasius		Trehörna d. 12. Töfn.	31
21 g II 1000. Jungfr.		Sköfde d. 18. Sol. Nor.	1
22 a Thure		Torpå d. 18. stiens:	2
23 b Severinus		Halmstad. d. 19. Dagar.	3
24 c Everistus		Torka.	4
25 d Crispinus		8. 32. c. m.	5
* Konungsmanuens Son. Joh. 4:46.		24. p. Trä	
26 E. 21. G. L. Trä		Amandus Mulne B. 6	
27 f Jacobina		dagar.	7
28 g E. 21. G. L. Trä		Calmar d. 20. Begynner	8
29 a Narcissus		Hwet: lat	9
30 b Zenobius		landa d. 28. blifwa	10
31 c Quintinus		winter.	11

10. Den tredie orsaken är väl denna. Många af de
läre lägga sig allenaft på det / som den är omingängelis-
git / och hvaraf de med tiden vilja göra Profession.
Alttså negligerar mången en hop curieuse och nödiga wes-
tentslaper / af ingen annan orsak / än at han menar / de
höra intet till hans Forum.. Många Theologi åro nog-
de när de föra så mycket med sig hem ifrån Universiteterna /
at de förstå ett Compendium Theologiae Thericae / och at
de kunna göra en predikau. Några Jurister bru sig om
ingen ting annat / när de allenaft förstå lagboken och Pro-
cessen. Och de måste Medici mena de dro lärde nog /
härde allenaft kunna gifwa raison til de allmänna sitt:
doms

NOVEMBER, Blåter-Rådad / 30. d.

1 d	St. Afra		Tölknotch	12
* 2 Konungens Råkenskap.	Matth. 18:23.		12. p. Trä	
2 E 22. E. L. Z. H.		Tobias	Mulit	B. 13
3 f Eustachius		C. o. 36. f. m.	wåder.	14
4 g Otto		Ingatorp	d. 1.	15
5 a Malachias		Klart.		16
6 b Gust. Adolfs.		Wrigslad	d. 1.	17
7 c Engelbertus			Regn:	18
8 d Villehadus			aktigt.	19
* Skattpeuningen.	Matth. 22. 15.		23. p. Trä	
9 E 23. E. C. D. M.		10. 25. e. m.	Storm	20
10 Mart. Luther		Wadstena	d. 10	21
11 g Martinus		C. 7. 56. f. m.	Regn.	22
12 a Euniberius			Skarp	23
13 b Bricius			Frost.	24
14 c Hypatius		Wernamo	d. 10.	25
15 d Leopoldus			Stort Löka.	26
* Iairi dotter.	Matth. 9. 18.		D. 1. Advent	
16 E 24. E. L. Z.		D. 3. 35. e. m.	Fuktigt.	B. 27

Dommarne / och meta deremot de brukeliga Remedier,
Dersöre försunnas af de Studerande många mackra res-
tussayer tillika med Studio Oeconomico, som likmäl kuns-
de mycket tiona dem til deras hustrudsäfikt / och det an-
tinaen af färtigdom / aflatia / af hastighet euer för andra
omständigheter stull.

17 f Anianus		Anianus	Lioft i	28	
18 g Maximus		Rongs:	luften.	29	
19 a Elisabeth			bro d. 25.	Wäckert.	30
20 b Pontianus			Regn med Sunnan	Dec. I	
21 c Heliodorus			Lind:	Wästan bläfft	2
22 d Cecilia			Kidsping d. 25.	Mulit.	3
* Uttersta Domen.	Matth. 25: 31.			Advent	
23 E 25. E. C. D. M.		Clemens	Kalt.	B. 4	
24 f Christogon.		3. 14. e. m.	Wästan bl.	5	
25 g Catharina			Mulit.	6	
26 a Conradus			Litet Snö.	7	
27 b Vitalis		Såby d. 30.	Frost.	8	
28 c Gossenes			Löken med	9	
29 d Saturninus			Sunnan våder.	10	
* Jesu Christi inriidande.	Matth. 21: 1.			Advent	
30 E. S. I. H. Z.		Hilarius	Mulit.	B. II	

11. Wore fördensfull ganska angeligit / om flere / dn här
fills är fiedt / lade sig på detta dogstnödiga studium , så
at det dock med tiden här i Kset kunde komma i flor.
Hvarlit mycket flule bidraga / om redan i ungdomen /
i synnerhet de förmöne och förmögne / sungs härtutinna
någon snak. Så at man gjorde åt dem i stället för leks-
saker / som dro ofta pretieuse nog / allahanda Modellet
af åtflilige bygander / som Lador / Stall / Brygghus /
m lhus och så vidare: sammaledes Instrumenterne / som
man brukar vid åkerb rket / vid Dragärdsbruken /
vid Jagt / Fiskeri och Höglefängerii / alt efter det västa och
gwake manret / och saledes funga de ifrån varjdomen
välls

1 f Eligius		Bläst med Solstien.	12
2 g Babiana		3. 57. e. m. Mulin.	13
3 a Zephaniahs		och mörkt.	14
4 b Barbara		Vöge. Nean.	15
5 c Chriſpina		sund d. 8. Bläst.	16
6 d Nicolaus		Löcknigt.	17
* Lecken i Solen och Måne.		Lue. 21:25.	Advent
7 E. S. i		Agathon Regn.	18
8 f Zeno		Solstien.	19
9 g Anna		8. 48. f. m. Bläst.	20
10 a Judith		7 23 e m.	21
11 b Daniel		Litet Snö.	22
12 c Alexander		Alingsås d. 13. Dugger.	23
13 d Lucia		Wimmerby d. 13. Mulin.	24
* Joh. sände God till Christum.		Mattih. 11:12	Nat. Chr.
14 E. S. i		Isidorus Rågn.	25
15 f Trenaus		alftigt.	26
16 g Lazarus		6. 24 f. m. Mulin.	27
17 a Ignatius		På Thomas. Solstien.	28

måndagsmid Oeconomien, om någon vill gifwa sig ställa
med att leda dem der till / lik som enomi lef. Barven
stalle hafwa samma nöje af sådane Oeconomie / som af
sina barnsliga lekar / emedan de endå gärna gjöra det
estet / hwad dc se gamling! folk gjöra före. När de ses
van komma til mögnare förstånd / och stickas til Acades-
mis

18 b Abraham		messen	Regn.
19 c Isacus		år i alla	Solstien.
20 d Jacobus		städér	Bläst.
* Iohannis mitnesböd.		Joh. 1:19.	Cerum. Chr.
21 X. 22. 1. 17. 18.			Iep. Jan. 1.
22 f Josephus		en liten	aftig.
23 g Victoria		marknad.	wäder.
24 a Adam/Eva		10. 53. f. m. lef.	4
25 b Judas		Snö med Östan wåd.	5
26 c 2 dag Jul.		Stephanus Kelt.	6
27 d 3 dag Jul.		Joh. Evangel. Snö.	7
* Jesu föräldrar		sörundra sig. Lue. 2:33.	D. p. I. p.
28 C. S. i		Stephanus d. 3. Snö.	A. 8
29 f Thom. B.		Mulin.	9
30 g David		Graf winter.	10
31 h Sylvester		Dimba.	11

mierne / borde de där af en dertill förordnad Professor i
Oeconomien grundeligen undervisas / och deremellan/
ut de woro hemma hos Föräldrarne / tillhållas at wara
ti städés / då åtskillige hushållssyflor hafwas för händer/
och således lära at practicera, det de tilsfrende hördt sig
förelåsas.

I. Om en hushållares plikt och skyldighet.

I. Medan Gudsstrukta jämwäl billigt bör wara be-
gynnelsen til flokheten at föra hushåll / så måste
en Christelig hushållare för all ting beslita sig om en öftrym-
tab

tad gudsfruktan / och med sitt hålla sina barn och tienste,
so't dertill. Han måste begärra sna bushållsfriflor med
boner. Han måste hålla Söndagen helia / och hvarken
flelt på den dagen företaga sig några merdliga siffor / ei
heiller till'sa sitt tienste ol' / at'a idra schwant. Han måste
öfva barnen och tianste of'ke i audaktigheten / företrädem
med godt Exempel, och låta underrätta dem i de nödi-
ga Trones åror och Al'iclar.

2. En hushållare gjör väl derutti / om han låter gös-
ra sig en grundritning vå hela sitt gods / och alt hvad
der tilhörer / och låter anmata det af en god Landtmätare.
Derutaf kan han många stor nyttja; Ty hon kan nu en
gäng se öfver hela sitt gods / och öfverlägga vå hvad
sätt han kan undgå allehanda trötor om rå och rör / med
sina grannar / och vå annat sätt stappa sig nyttja; han kan
då jämval bättre döma om godsets inkomst och hvad
Proft han kan hafta deraf / och så vidare.

3. En hushållare måste intet låta färtyna sig / at öfs-
wer alt se effter huru det går till på åkren / i Ladom/
Gralles / Trädgården och Sädesboden; ty Husbondens
öga gjör in'et allenast hösten fer / utan besödrar jämval
många andra ntigheter i hushållet. Man bör intet al-
tid sita på sna betiene / ty de se ossa mera på sna egen
än på sin Herres nyttja.

4. Han måste uoga fiduna sitt tianstefolks Qualiteter
och egenstaper / hafta uoga förtetning på bostaven / och
må metta besfaffenheten af godses jordmån / på det han
derefter i alla mäl må funna rätta sig.

5. Hittida och sen' bör han hafta upseende på solket /
och osormodeligeu komma vå dem / på det han må se hus-
ru de sköta bostaven och förrätta sna syskor. När han
reser bort / bör han ei sätta när han kommer hem / ty då
sär

sär han ofta selhuru de håra sig åt när de intet wanta
honom.

6. Han gjör väl om han stundom stiger opp om nat-
ten / och intet allenast ser ut geno'n förfret / utanock går
omkring i huset / och går ned på gärden. Detta kan in-
tet stort incommodera en hushållare / särdeles när han
sådå intet kan soffa / men mycket gagna honom. Han
kan intet alleneast förekomma mången fara / som kan hänta
da af eld och tjuvwar / utan ock komma under wådret ned
mycket annat / som är nyttigt at weta. När en sådan
måksamhet blir bekant / hindras mången orrogen berånt
i sitt elaka förehavande / emedan han altid måste bestruks-
ta at blisiva rödter.

7. Han bör hafta skarp laddat gewär hos sig i sitt sofs-
mekammare / någre berien er intet långt ifrån sig / och en
Hocheströng wid sängen at i nödsfall kunna komma huss-
folket i rörelse. Det är jämval nyttigt och hörer til' ords-
ningen / at man låter dela natten brinna en lamva i hus-
set / når månen intet fliner. Det kostar intet mycket /
och är dock nyttigt / dels om någon hastigt skulle sju'na /
dels at hindra tjuvwar i deras elaka utsät / ty när de se
slus/bryta de sig intet lätteligen in.

8. Har en så mycket pengar/ at han utan skada kan gös-
ra det / så är det en nyttig och nödig iyrättning at låta
en eller två Lycktor brinna på gärden när intet månen
fliner / eller ock hålla en väktare / som ropar ut alla tim-
mar / och gier ett wist tekn alla fierdedels timmar. Dese
måste väl lönas ur de dro wa'same / men hårdt straffas
när de dro mårdslöse. Men fastar godset intet så mocket
of sig / at han kan hålla en egen väktare / så kan en hush-
ållare färtetigen gjöra en sådan indelning ibland sitt
husfolk / at tienstefolket waka tilstiftes hvor natt / hvars
före

före han väl kan göra dem något godt igen på annat sätt. Det länder til stor begärighet och säkerhet / och läter väl practicera sig uti widlyftiga hushåll. Hade man tagit detta allestädes i akt / så hade mången tjuvsnad och dräp blifmit hindradt.

9. Han bör hafta noga inseende på alla byggningo och uthus / conservera taken / at det intet må rågå in / reparera fönstren / och altid hafta sådana Materialier till hands / som dertill behöfres; Till hvilken ända han 2 songer om året nämligen vår och höste tid bör sielf bese alla husen på godset ; ty ofta kan man reparera en ting med liten omkostnad / som sedan fördrar en mycket större/ när det står länge olagat.

10. Omkring Mannagården och de öfrige husen borgjöras en mur eller något annat stängsel / som med en god port förses / och väl kan igensättas. När det begynner mörkna eller när folket åter / måste ladugårdens igensättas och nycklarna båres till husbonden eller Inspectören , på det ingen imedlertid vå fun: a komma der iu Hönstren bora försees med luckor både in och utan före/innan före för tjuvar full / och utan före för bagel och omväder full. Deße luckor åro bättre än järnbomar. På farliga orter/ måste dörarne själväl förses med tråbomar.

11. En förfunftig hushållare lärer vikta sig at han intet upbygger praktige och widlyftige hus / hwarigenom många Familier dro ruinerade / som eljest kunde kunnat vara i godt stånd. En gammal och förfaren hushållare sa: de en gång: man bör stödja husen och nyttja godset / at roisa der med / huru man på ett gods väl kan vara någd/ när man allenaft genom god Reparation håller husen vid makt / om bara godset eljest kastar af sig någen nyttta. Det är nog när man bygger sör 3000. på ett gods som

är värdt 10000. Till exempel är godset värdt 20000. Daler / så är det nog om byggningarne kasta 6000. Dal. Men den som antingen bygger för sin lust full eller för nod full / gör väl om han hällre bygger af sten än af träd / och läter teckia husen i synnerhet lador och stall med godt tegel / inter så mycket för zirathen som för waraktigheten och begärigheten. Så böra och goda klädrar/ hvalf som konna motstå eld / och goda minnar anläggas / samt stärkstenar så urvmuras/ at rummen ei måge röka: Trapporne måge vara liusa/ och priveier intet försaka någon elak luft i buset. I många käffbara hus finner man sådana fel. Med byggningar är det bestäffat som med wiße folks kläder. Många hafta kostbara kläder / och ändå kan man intet säffa om dem/ at de åro gransne och värländde / efter färgorne antingen intet åro välförtegde eller det eljest fattas något annat af klädebonaden. Däremot båra andra släkare kläder uti hvilka likwäl finnes en sådan artighet / som öfverträffar de andras magnisience , och faller bättre i ögonen. Så käffar mönsgen bhagnad en stor hop pengar / och fianer man dock deri: många fel emot byggningskonsten / och åro där intet alla begärigheter / som där borde och kunde vara. En annan bhagnad kostar knapt hälften / och är likwäl wackrare / begärighigare och waraktigare. All:så dependerar alla sakers anseende af wiße reglor och närra maner.

12. Emeban det ser mycket illa ut när alt ligger här och där på gården / på ett ställe toma tunnor och fat / på ett annat ned / valn / spador / stegar och magnredskap / och gården eljest är så full af dyngia och orenlighet / at man intet kan gå torrlödd derigenom / eller och när dörrar och portar stå övre / så at Swinen löpa ända in i kistet/ men det deremot ser väl ut när alt är i ordning och på sitt rum/

rum / så lärer en förståndig hushållare idemväl härutifnan veta att besluta sig om ordning. Han lärer göra stängsel emellan sitt gårdsrum och ladugården / att intet bostapen kunna komma in i byggningen och den orena / han lärer förordna misha rum för alla saker / och åtminstone hvor wecka låta sova och göra gården ren.

13. Han lärer taga vara på elden / att den ei gjör någon skada / hvarken i köket eller Bräntvins- Malt Brygg- gez och Wake-hus / ei heller at han kommer los vid eld- gjorande i rummen. Han drager försorg at alt hållas rent på spisarna i köket och andra rum / att där ingen halm ligger / och at det ovanlige folket ei får göra någon skada med linjen. Drängarna bör man alswarsamt förbiuda at röka Tobak inuti husen / särdeles i ladorna och stalslen. Så måste man ei heller vid soisar och vid lius hand- tera liu eller hampa / emedan det vissa förorsaker stor oljyka. Svisar och skärstenar böra förses med goda murar/fältigt besiktigas och sotas / samt i tid lagas om något felas. Emot natten måste spisar och kakelugnar med järn- dörar igeustängas / på det hundar och faktor ei månge kry- pa där in och draga glöd med sig ut eller het asta. Fol- ket måste hårdt förbiudas at vårdslöst handtera elden / stallen och fabusen / hvar före de ock böra hafrwa lyktor och intet håra liuset bart / och om någon är försunlig straf- fas den strängt och alswarlig. Att avstånda all eldsmeda / så wida gjörligit är / bör man hafrwa mattusprutor / skegar / läderämmar och annan elddredsskap vid handen / och tilhålla bönder och torpare at göra sammaledes.

14. En husfader gjör väl om han tillägger sin hustru misha Revenuer eller inkomster / som hon kan använda til sitt behof/på det hon ei må behöva anmoda bonom om al- lehanda Bagateller ; och begära hvor hvar hafwande af honom.

Så

Så bör hatt ei heller så noxa bekymra sig om sin' hustrus Oeconomie, undantagandes när han ser / at henne kan tilskyndas större myta eller afvändas någon skada / då kan han förmästigt och väntigen göra henne några före- ställningar / som en beseđlig hustru altid lärer lyda och följa.

15. Emedan man ofta råkar i fattigdom / när man slår för stort på och underhåller många betienter / så bör en hushållare / när han har Raison at menagera, hafrwa lsä litet folk i tienst som möjligit år. Han och hans hustru måste och påtaga sig en del af de oecnomiska förråtmis- garne / och intet låta alt komma an på folket. När han will taga an tienstefolk bör han se sig om efter flickelis git / fältigt och troget folk / gisma dem tillräckeligt un- derhåll och arbete / och när de förhållit sig väl / bör han se låta dem fundom uiuta GUDEs wälsignelse med sig / och frianka dem något utom det som dem är tillagdt. Ty detta upmuntrar dem sedan til större flit och trohet emot herrskavet. Det emot når de se / att de ei få någon ovan- lig gunst / så visa de ei heller någon ovanlig flit. Så bör han ock inråtta deras arbete / att de ei gä fåsänge och ledes vid. Twonne fältige kunna urråtta så mycket sona syra late. Det är ock väl gjordt när han lemnar betienter vid frögar en del af de inkomster som de hafrwa un- der händer / så upmuntras de så mycket mera at besora dra herrskavets Interesse. Och då kan man korta af så mycket som svarar deremot på deras løn.

16. Emot tianstefolket bör han intet vara alt ör frång men dock bibehålla sin Respect och Auctoritet. Han kan dock fundom lämna dem litet noise och ro / hvarigenom de sedan så mycket mera upmuntras til deras arbete. Han bör intet upträcka sitt förefahwande allt för vidlyf- vat

B

Nat

tiat emot dem / undantagandes i sådane saker där han
will inhänta deras tankar deröfwer. Att han okunig i
hushållssaker bör han dölja det för folket / och heller läs-
ra af fremmande än af sina betänker.

17. När han antager tjenstefolk / bör han heller välja
nägare af sina egna bönders och Corpares barn på godset
än främmande / ty sådane hafwe gemenligen mer fär-
lek och trohet för sina herrar än andre. Men antager
han fremmande / så bör han antaga sådane som länge
tient hos stränga herrar / och som hafwa goda affäried och
vittnesbölder. Han bör intet lätteligen anförtro någon
det som är viktigt / om intet han är aldeles öfvertrygad
om des trohet / eller om han icke skaffar tillräcklig Cau-
sa, i hvilken fall han kan vara mera saker om den
andra goda Conduite.

18. Tjenstefolket bör i visan tid få mat / och den som
intet infinner sig / om han eljest är hemma och utan vis-
tige syflor / bör ei något grönmas åt / ty då läre de was-
ta præcise och vordningens förekommes.

19. Jen hushållning måste de manliga arbeten vara
så indelte timma från timma / att hvor och en må weta
hwad han skal gjöra; således går det ånnu en gång bets-
tre / än där som Confusionen regerar. Om astionen förs-
ut bör man säga tjenstefolket hwad dagen derpå hvor och
en skal gjöra / så det ingen må lita på den andre / och ars-
hetet aldeles underlätas.

20. En husfader gör väl / om han stundom hastigt och
öfvertänkt begärar nycklarne til sådesboden af sin fogde /
och läter strax upmåra den i räkningarnie ingifna såden och
öfrige förrådet / och då lärer han trivselsutan upträcka
allehanda grep af beträsterne / som eljest hadde bliswitt för
bonomi därlde.

21. Hatt bör så mycket gjörligt är betöda sig at hvorart
är läggas något ihop / på det at om i hushållet en gång
stulle fattaas något / han då i rättan tid kan köpa in och
stassa hwad som behöfves. Stundom kommer en oför-
modelig olvaka / och då är det eländigt / när en husbonde
intet sielf har så mycket at han kan häälpa sig / utan strax
stal tillita andra.

22. Har han Capital öfwer är det häst / at han lägger
dem i fast ägdom / som ångar / åkrar och skogar / har
han intet syllest få monga penningar / är det godt att han
höldre länar något till än låter gå det sig ihr händerne.
Ty fast än han intet kan brätta interesse så högt som vä-
ban länar ut sina penningar på försrlfningarna / så är han
dock saker am Capitaler, och behöfver intet fruchta att en
liderlig Creditor kan slöja bort hans Capital eller låta in-
teresset länge stå inne och åtelig begynna en Proeess
därsöre.

23. För Stulder hör en Husfader så mycket gjörligt
at machta sig / men straffar GUD honom med olvaka / att
han intet sielf har nog / utan möste lôna / så bör han
håller lâna sinâ poster på åtstillinge ställen / än alla pengar
af en enda person. Ty will en Creditor då hafwa sina
penningar igen / så kan han så mycket snarare ställa hon-
om tillfredz / därhos måste han riktigt betala Interessen
och jämtvâl Capitaler i den utnämde tiden / så conser-
verar han sin Credit. Han bör lefwa sparsamare i kost
och flöder de åren som han är olycklig / och inträffa utgiff-
ten efter inkomsten. Har han ett stort godz och är mye-
lit skydig / så att har svårt att betala Interessen, så bör
han snarare salja godset och använda de öfrige penning-
garne att köba ett litet gods / ty det är bättre besittia ett
litet gods / som ägare i ro och friid / än ett stort med

fen ors och bekymmer som sina Creditorers Inspe-
ktor.

24. En Hüssader bör taga sig till vara / att han ins-
ket köper godz med framimande penningar / emedan
man knapt kan haftva 3. å 4. pro Cent af ett godz / men
måste betala 5. och 6. pro Cent för borgads penningar /
och efter man då måste låna nya Capital at betala de
stora interessen , så måste en Hushållare antelig på det
sättet totaliter blifwa ruinerad / om olyckor / som Go-
ssapz böd / eldzvåda och misro/ et komma därtill / så blir
Hådan så mycket större / huru många därigenom rimerat
sig / betyga många bedröfsmeliga exempl. En annan så
är det med dem som sekert weta huru de skola betala
Capitalet och hasirer annan Egendom / så att de ei behöf-
va lefwa af godsez inkomster / men likwid haftva sina föd
att liöpa gods och applicera sig på hushåll / eller ock som
giöra ett fördelaktigt köp så at de med Profit kunnas salja
Södet igen.

25. En hushållare bör intet lätteligen hortarrendera si-
na gods / men blir han nödgad at arrendera hort dem /
så bör han unna Arrendatoren en Christelig och billig Pro-
fit för sin omsorg och uppsikt. Ty om han stegrar Arren-
de Summan alt för högt / har han intet annat at wanta/
än at Arrendatoren ruinerar hans gods och åkrar / uppe-
höller honom med betalningen / begynner Proces til på
köpet / och klagar och sukar öfver honom.

26. När han köper något in til sitt hushåll / bör han
strax betala med redbara penningar ; ty då får man bet-
tre waror och köp når man å conto eller på räkning
läter taga ut något hos köpmannen. Alla Quittancer
börta noga giömas och bindas tillsammans. Ty sådane
bedragare finnas väl som begåra betalning för en ting
2. å 3. gånger.

27. Han

måste giöra ett noga förslag hwad han bru-
kar i sitt hushåll / och hwad han deremot till andra kan
afslata. Deraföre bör han intet allenaft giöra förslag hus-
ru mycken såd han har / som ändå är nödig för tiänste
folkets felstyrcken skull / utan ock räkna eftter hwad för
trävärke han behöfwer til byggnad / huru mycket regel
och kalk behöfves / och derefter kan han giöra nödiga an-
stalter. Han bör ock hålla räkning med tienstefolket / och
uppsifra hwad på deras lön än återstår / och sist bör han
låta upprätta inventarier på boskapen / Meubler och alle-
handa redskap och märktig / at han nu våta hwad svin-
fattas / hvilket i rättan tid kan anstallas.

28. Han måste intet lömma en enda plats öde på hela
godset / och på alt sätt söka at helspa det ofruktbara lan-
det. På den torra och sandiga jordmåu kan man sätta
Esparterie frö / på den steniga kan man anlägga humble-
gårdar / där som är wätskraftigt och fuktigt kan man låta
gräfwa diken / som Holländerna gjöra / hvilka på många
ställen förbättrat deras morastiga land / i det de tagit af
det löfwersta mäset / torkat det / och brukat det i stället för
wed och kål. Den öfrige ödesjorden måste ränses från
Törne och buskar / sedan kan man gjöra deras betesmar-
kar för får och små boskap / eller om den ei dertil duger /
så kan man bygga torp derpå / så har man dagsvärks af
Torparen.

29. I följande puncter wises med få ord de förmämte
hushålls: förrättningar / som en husbonde hela året iger-
nom bör uträkta / i anseende til de 4. årsens tider.

Om Winteren.

30. När det är godt före läter han flitigt köra hem
med / och hwad han intet behöfwer i sitt hushåll / läter
han föra til staden eller dit där han med minst kan få säs-

ja den: är det intet godt före / så läter han brängarna
hugga sönder, weden och gjöra en nedkast ver af: Dessis-
les läter han dem hugga störar / som behöfmes till trå-
gården斯 stångsel / och til humlegården / hvilka hör lög-
gas där de mål kunna torkas. Wid tilfälle läter han
jämväl förbättra och laga all den trårebstäp som brukas in
och utom huset / och gjöra nytt hwad som rättas. Alle-
handa järnmarkting / som sitar / krusvar / pror / nafrar ic-
läter han slipa och stål lägga.

31. Han läter drängarna klyftwa faste, wed / och ar-
betsfolcket ser han denna tiden noga på flingrarna/ emedan
de gjöra då plågu gå fösfänge. Sryddesfrö bör anslas i
rättan tid. Säden bör föras til marknaden eller dit
hon; gikler måst / som till bergsslagen / när det är
godt före. Malt måste flitigt mältas och skrotas / särde-
les bör man noga titse at intet kornet tar skada och löper
i frö. Han måste flitigt låta bryggia. Tsen måste up-
huges / eler åtmistone affa fastas på vägarne til öen/
kiöllaren / ladugården icc. på det nienniskot eller bostap i
halkan ei iräge falla och skada sig. Säden bör flitigt
uttröskas / och läggas tunt i sädessboden / och hvor neka
omkastas. Olja bör brännas af rosvor och orent linfrö.
Wagussmörja bör gjöras icd det intet är altförkalt. Nåt
måste bindas och snaror samt Jägergarn tilredas: De
gamle näten och garnen måste lagas. Man måste förse
sig med tillräckeligt miöl / och reparera qvarnarna när
intet vatnet är frusit. När han sluter sin års-åkning/
bör han gjöra noga förslag hwad han har öfver i pen-
ningar och såb; jämväl tilse hwadan öfverskatt och hris-
sten häkammer / och sedan sluta sin räkning. Han bör
läta tjeufesfolket gjöra noga räkning för det / som de haft
var under händer / och väl titse at bostapen får sitt; till-

räckelige soder / och at det så spares / at det fält räckja
över winteren. Så måste ock allel-anda saker som gjör-
na rutina fastas i dyngbhögen/ som hwäf / måsf / løf /
halm/ talikottar / och mera sådane.

Om Våren.

32. Måste han båra omsorg at bostapen kommer i god
bet. Ett var nånger om veckon måste han gå i sädessbo-
den och låta fasta såden; väggarns måste gjöras tåte /
och bodarne gjöres tome / där den tillkommande såden
sall ligga. Alla ugogr måste lagas / och alt hwad som
är gjordt af ler bör; förbättras; emedan leret nu snart
torkas. Alla foglebne wid husen böranedtagas. Allehans-
das goda krydder och örter måste samlas. Han måste lå-
ta tuffa. Wid Wallborgmehan bör han hålla räkning öfs-
wer fären / huru många gådt af eller kommit till. Låta
sa kornet i rättan tid. Lijn och hampa bör säs. Lam-
men skiljas ifrön fären. Humblestångar sättas. Dvun-
gian föres vä åkreu. Skogarne böra beses. Mullwads-
groparne af ångarua borttagas / affa strös på ångarna
om det är nödig / buskarna utrotas / med rötterna up-
ryckas / samt på samma ställe upvrännas. Hären börs
tvätta / och klippas. Det dricka som skal glömmas bör
läggas i friska kiöllrar. Trägården bör väl stångas
liuren släppes til kona. Djiken förbättras. Träden bø-
rarensas af matkar/ för ände krypa nr sina bo.

Om Sommaren.

33. Måste en hussader ibland andra företningar låta
så och föra in hö/ breda ut dyngan / bugga up hwassen/
sällja de sämste fären och lammen. Intet förmynket löz-
ra ut hästarne i den stora hetan. Laga af den tidige
frukten i trågårdarne. Låta laga alt tilreds til si örde:

tiden. Lägga in Swinen / som stola gjödas / iflitigt lät i
fista. Företaga skörden. Låta se efter. Huru drickat häl-
ler sig. Ofsta låta sädan på vinnarne / särdeles
når bestapshus och stall åro därunder / på det den eimå
stämmas af hetan och den elaka luchten. I tid gjöra för-
slag / huru mycket hö / man det året behöfver til boskapen
foder / och gjöra en noga indelning hvarkt det skal läggas /
hafwa gammalt hö och halm tilreds i förråd / emedan
det nya höet intet altid plägar vara godt / och boskapen
lätt kan sjukna därav. Man måste släcka lin / och trö-
sta ut fröe. Sädesbobarne gjöras rena och tätte / och be-
panke och trogne tröskare beställas. Fären / når de åro
som fetast böra de slaktas / på det man i hushållet må wa-
ra försedd så väl med godt kött / som mod Talg.

Om Hösten.

34. Måste humlan tagas af. Vaggarna släppas til
fären. Fruktten tagas af / och torkas eller saljs. Bryg-
gekärlen åter tilredas. Han bör låta fista. Roswor och
morrotter böra tages up. Han begynner at målta / och
låta bryggia. Fälla wed i stogen. Uptaga och försätta
wilda träd. Låta föra dynga på fryddesångarna i trågårs-
den. Når wintersäder är sädd / bör han låta köra län-
ga såror längs och tvärs på det vatnet ei må blifwa
svartstående på åkren. Han bör intet behålla för många
sår öfwer winteren. Taken böra lägges med ny halm /
och stallen väl gjordes tåta. Gjöde oxar böra sättas på
stall. Miöl males til förråd. Swina måste slaktas. Om
Snön ännu ei är kommen höra fären ofta driftwas ut.
Ugnar / kiektlar och pannor böra lagas / brunnar och pum-
par väl förvaras / och öfrigit alt förråtas / som i hushål-
let fördras.

Om